

CİNAYETİN İŞLENDİĞİ YILDIZ SARAYI

Abdülhamit'in TUTUMU

Mustafa BAYDAR

PRENS SABAHATTİN

2
Ali Kabullü olayına değinen yazarların pek çoğu bu cinayetin, Abdülhamit'in gözleri önünde işlendiğini yazarlar. Bu iddiaya katılmıyanların düşüncesi ise şöyle özetlenebilir:

Padişah, Ali Kabullü'yi dinledikten sonra, maiyetinde bulunanlara gerekli emri verir ve pencerenin perdesi iner. Bu sırada İkinci Abdülhamit'in etrafı kalabalıktır. Bu durumda musahipler, yaverler ve kumandanların yanında böyle bir cinayeti gözetlemesi veya siz gidin, ben kalacağım, seyredeceğim, demesi pek mümkün görülmemektedir.

Enver Bey, böyle mühim bir işi yalnız başına başaramıyacağını itiraf ettiğinden diğer harb gemileri süvarileriyle görüşmek üzere Sabahattin Bey'le birlikte Ada önündeki torpidolardan birine binerek Beşiktaş sahillerine demirlemiş bulunan Hamidiye Kruvazörüne gelmişlerdir. Burada Hamidiye Süvarisiyle görüşülmüş ve neticede Vasif Bey, "İsyan harekâtı, Meşrutiyet aleyhine bir cereyan alırsa diğer arkadaşlarla görüşüp mutabık kaldıktan sonra müştereken Yıldız Sarayını topa tutar ve yakarız" cevabını vermiştir. Bu içtimaas Asarı Tevfik Süvarisi Ali Kabullü Bey de katılmıştır.

Bu görüşmeden sonra Prens Sabahattin Bey, kalb huzuru ile yalısına gitmiştir. Fakat akşam üzeri gelen haberler çok fena ve istibdadın hortlamak üzere olduğu hissini verir mahiyette idi. Prens Sabahattin Bey bunun üzerine hocası Emin Efendi ve yakın arkadaşı Fazlı Bey'e İstanbul'da incelemelerde bulunmalarını ve eğer durumda Meşrutiyet aleyhine bir şey sezzerlerse hemen Hamidiye Kruvazörüne gitmelerini ve bu sadakaları kendilerine verile-

me ailede erkek evlâtların daima Bahriyeye intisap etmesi gelenek halini alıyor. Nitekim 31 Mart Vakasında şehit edilen Asarı Tevfik süvarisi Binbaşı Ali Kabullü Bey'in babası da Hürriyet-i Ebediye Tepesindeki anıtın sütununda görüldüğü gibi Ali Kabullü bin Salih Kaptan, diye yazılıdır.

Salih Kaptan büyük dedemdir. Salih Kaptan'ın oğlu 31 Mart şehidi Ali Kabullü Bey'dir. Şehit edildiği zaman yaklaşık olarak 59 yaşında idi. Şehit Ali Kabullü Bey'in oğlu Mehmet Gafur Bey'dir. Ben de Mehmet Gafur Bey'in oğluyum. Ayrıca Doktor Operatör Gıyaseddin Kabullü adında bir de kardeşim bulunmaktadır.

Dedem, o zamanın aydınlarından olup istibdadı karşı idi. Bu nedenle İkinci Meşrutiyetin

kurultması mümkündür, iddiasına gelince :
Yine o günleri yaşayanların anlattığına göre 33 yıldır Mabeyn önünde değil böyle bir cinayet, kavga döğüş bile olmamıştı. Mabeyn önünde bu biçim topluca nümayiş hareketi ilk defa oluyordu. Bu bakımdan böyle bir cinayetin işlenebileceğini kimse tahmin etmemiştir.

Beşir Ağa'nın

anlattıkları

Sarayda gece ve gündüz vazifeli olan haremağalarından Beşir Ağa'nın Nurettin Peker'e anlattığına göre, Padişah, pencere ve perdenin inmesinden sonra dönerek, yanındakilerin tâzim duruşları arasında yürür ve odasına girer. Tam bu sırada dışarıdaki gürültüden içeri kaçanların bağır-maları üzerine Beşir Ağa, oları biteni öğrenir ve hemen Padişaha haber verir. Bu durum karşısında Padişahın fena halde hiddetlenerek maiyetindeki yaver ve kumandana, «Bu ne alçaklık, neden muhafaza edemediniz?» demesi karşısında kumandan, «Saray kapısında, oradaki kalabalığa yetecek muhafız yoktu Padişahım» diye cevap verir.

Bunun üzerine Padişah, «O halde bu âsilerin eline bırakacağımıza içeri alsaydınız. Sonra götürürdünüz» şeklinde konuşur ve bu cinayetin faileri hakkında tabikat yapılmasını irade eder.

Abdülhamit'in

ithamlara cevabı

Ikinci Abdülhamit, Ali Kabuli'nin öldürülmesinde parmağı olduğu iddialarına şöyle cevap veriyor :

«Ali Kabuli Bey'in katline metha'im olduğumu gazetelerde sonradan okudum. Bu iftirayı da nefretle reddederim. Eğer ahz-ı sâr (öç almak) etmek lâzım gelseydi ve ben de buna tenezzül etmiş olsaydım, Ali Kabuli Bey gibi İnkılâpta dördüncü, besinci dereceyi bile tutamamış bir suçsuz adamı mı katlettirirdim.» (İkinci Abdülhamit'in Hâtura Defteri)

Prens ... hattin

ve 31 MART

Ali Kabuli hakkında Ahmet Bedevi Kuran'ın «İnkılâp Tarihimiz ve Jön Türkler» adlı eserinde aşağıdaki bilgiyi buluyoruz :

«Askerin isyanı duyulur duyulmaz Kuruçesme Karakol Zabiti vaziyetten Prens Sabahattin Bey'i haberdar etmiştir. Prens, askerlerin Sultan Abdülhamit hakkında alâka ızhâr ettiklerini öğrenince hemen istimbota binerek Heybellada'da oturma Avnullah Korveti Sövarisi Kaver Bey'in ziyaretine gitmiştir. Prens, Enver Bey'e görüşürken Abdülhamit'in hal'ini ileri sürmüştür.

finde zamanlarını söyler.
Emin Efendi ile Fazlı Bey, Kuruçesme'den İstanbul'a gelerek gereken incelemeleri yaparlar. Vardıkları netice, askerlerin Abdülhamit lehine nümayiş yaptıkları kanaatini verdiğinden evvelce kararlaştırıldığı biçimde bir istimbotta geç vakit Hamidiye Kruvazörü'ne giderek Vâsif Bey'e mülâki olurlar.

2. ABDÜLHAMİT

Ziyaretçileri kabul eden Vâsif Bey, ileri sürülen teklifi dinledikten sonra, «Sabah olsun arkadaşlarla da görüşelim, hemen harekete geçeriz» görüşünü ileri sürer.

Fakat isyan şiddetini kaybetmemiş, üstelik Ali Kabuli Bey de maiyetindeki askerlerin isyanıyla karşılaştığından evvelce alınan karar, yerine getirilememiştir.

Ali Kabuli'nin torunu

neler anlatıyor?

31 Mart'ın kurbanı Ali Kabuli'nin torunu bugün hayattadır ve aynı ad ve soyadını taşımaktadır. Kendisinden dedesi hakkında aşağıdaki bilgiyi öğrenmiş bulunuyoruz :

«Allenin erkek kolu, Karadeniz'deki Cide taraflarından gelmiştir. Orada allenin geniş toprakları varmış ve varlıklı iki aileden biri imişler. Bu allenin ilk büyükleri, savaş zamanında asker ve sancakla birlikte en önde gittiklerinden bu aileye Alemdarlar veya Bayraktar lakabı verilmiş. Ancak bu aile, oranın ileri gelen iki ailesinden biri olduğu için aralarında rekabet ve geçimsizlik çıkmış ve bu durum, zamanla devamlı kan davası haline dönüşmüştü.

Öndokuzuncu yüzyılın başında alle reisi, bu kan davası neticesinde bir tek erkek evladı ile kalıyor. Bu durumda, allenin bilsbüttün sönüp yok olması için bu evladını alarak İstanbul'a yerleştiriyor. Erkek evladın İstanbul'a getirilmesi; Yeniçerilerin kaldırılması, Nizamiye askerlerinin tesekkülü ve Bahriye Mektebinin kurulması zamanına rastlıyor.

Aile reisi bu suretle erkek evladını o zaman veni kurulan Bahriye Mektebine vazdıyor. Oradan subay çıkan bu evlat

31 Mart Vakası karışıklığı neticesinde istibdadın memlekette yeniden yerleşmesinden endişe ettiğinden, kumandanı bulunduğu Âsarı Tevfik Zirhlisi subay ve erlerini toplayarak kendilerine Meşrutiyet lehinde bazı sözler söylüyor.

Babamın ifadesine göre, isyan etmiş durumda bulunan askerin elindeki subayını, bir tek sözle kurtarmak İkinci Abdülhamit'in elinde olduğu halde böyle bir şey yapmıyor ve askerini isyankâr hareketini desteklercesine sarayın penceresinden verdiği bir işaretle Ali Kabuli Bey'i alıp götürmelerini emrediyor. Bundan cesaret alan asker, üzerine hücum ederek, kendisini şehit ediyor.»

Reşat Âkrem Koçu'nun da İstanbul Ansiklopedisinde yazdığına göre, «İsteseydi Abdülhamit'in Ali Kabuli Bey'i âsi askerler elinden kurtarabileceği muhakkaktı. Âsarı Tevfik Süvarisinin kan lekesi, İkinci Abdülhamit'in ismi üzerinden silinemez.»

SONUÇ

Tedbiri ile tanınan İkinci Abdülhamit'in, Ali Kabuli'yi gözleri dönmüş, galeyana gelmiş âsilerin arasında bırakması, hiç de ihtiyatlı bir Padişaha yakışır bir hareket sayılamaz.

Kanaatimizce Prens Sabahattin'in gemi komutanlarıyla başarısız ve nümayişkâr bazı teşebbüslere girmesi ve Yıldız'ın gerektiği takdirde topa tutulması kararı, Abdülhamit'in kulağına ulaşmıştır. Abdülhamit'in bu hava içinde Ali Kabuli'yi tahmin edemediği acı âkıbetine terkettiği düşünülebilir.

31 Mart'ı meydana getiren çeşitli iç ve dış nedenler ne olursa olsun, bu olay, gerici isteklerin bir patlaması şeklinde kendisini göstermiştir. Yine bu olayı sahneye koyanlar, çağın çok gerisinde kalmış cahil ve mütaassıp kimselerle böyle bir yığınım varlığından çıkar sağlayan kalem ve politika aktörlerini kendilerine yardımcı ve ortak bulmuşlardır. Ali Kabuli faelasında suçlu görülen 17 er Kasımpaşa'da ayrıca Tabur İmamı Murat Efendi de Köprü'de asılmak suretiyle idam edilmişlerdir.

— SON —

14 Nisan — Sefer 8

Güneş	Öğle	İkindi	Akşam	Vakıf	İmsak
V. 5.22	12.14	15.57	18.47	20.24	3.38
C. 10.36	5.28	9.11	12.00	1.37	8.53

Doktor
MUSTAFA ÖZDİLER
 Dahiliye Mütahassısı
 Randevu alınması rica olunur
 Lâleli Meşihpaşa Cad. No. 12
 Tel: 27 88 40
 AKSARAY

Boğaziçi Üniversitesi

Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi

Jale İnan Arşivi

JALBIO0700512